

מתוך היקדמת המחבר: ועיניכם תראינה בנים בני כשתילי זרעים סביב לשלחנם,
תכמים ונבונים, ובתים מלאים כל טוב, גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם

גליון

זרע שמשון המבואר

פרשת תולדות

אותיות א • יב

דרוש מתוך הספר המסוגל 'זרע שמשון' שחברו הגאון המקובל

האלוקי חסידא קדישא רבנו שמשון חיים ב"ר

נחמן מיכאל נחמני ולה"ה

מח"ס 'זרע שמשון' ו'תולדות שמשון'

שחי לפני כ-300 שנה בתקופת האור החיים' ומקום קברו לא נודע

והבטיח שהלומד בחידושויו וספריו יזכה לישועות בבני חיי ומזוני

נלב"ע ו' אלול תקל"ט

דרוש מנוקד ומבואר בתוספת ציונים והארות

יו"ל על ידי מוסדות זרע שמשון

שע"י האיגוד העולמי להפצת תורת זרע שמשון

י"ל ע"י האיגוד העולמי להפצת תורת זרע שמשון

לקבלת הגיון נא לשלוח למייל: zera277@gmail.com

ארה"ב
הרב מנחם בנימין פאסקש
ZERA SHIMSHON
C/O B PASKESZ 1645 48 ST
BROOKLYN NY 11204
347-496-5657
mbpaskesz@gmail.com

ארה"ק
הרב ישראל זילברברג
05271-66450

ניתן לשלוח תרומות והנצחות לזכות ולע"ג ולקחת חלק בהוצאות והפצת הגיונות והספרים.
ניתן להפקיד בבנק מדינת ישראל (17) סניף 635 מספר השבון 71713028 ע"ש זרע שמשון, כמו כן ניתן לתרום בכרטיס אשראי

וזכות הצדיק ודביו תורתו הקדושים ימן מכל צדה וצוקה, וישפיע על הלומדים ועל המסייעים בני חיי ומוזני ועל טוב סלה כהבטחתו בהקדמת ספריו.

לשוחפת של ברכה בכל ית

מוקד זרע שמשון

ארץ ישראל
02-80-80-500

ארה"ב
347-496-5657

הוצאת והפצת קונטרס
'זרע שמשון העבואר'
נתרם
לזכות והצלחת

**דניאל אורי
בן רגינה מלכה**

שיראה הצלחה וברכה
בלי גבול ובלי עדה בעסקי
בכל העולם
וייתקיים בו הפסוק
"ופרצת יעה וקדצה"
צפונה ונגבה"

הוצאת והפצת קונטרס
'זרע שמשון העבואר'
נתרם
לזכות והצלחת

**אהרן
בן גיטל בילא**
ובל משפחתו
ובל הנלוים אליו

לשפע ברכה
והצלחה גדולה
וסייעתא דשמיא
בכל עכל כל

פְּרִשְׁת תּוֹלְדוֹת

א

פְּסוּק וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אֲבָרְהָם (בראשית כה, יט), פֶּרֶשׁ רִשׁוֹ, יַעֲקֹב וְעָשָׂו הָאֲמוּרִים בַּפֶּרֶשָׁה. מִקְשִׁים (כסף נבחר, ד"ה ואלה), שְׁדַבְרֵי רִשׁוֹ הֵם לְלֹא צִרְף, שְׁהָרִי הַפְּתוּב מִכְרִיו

בְּחִיל (שם כה, כד-כו) וְהִנֵּה תוֹמֵם בְּבִטְנָהּ, וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אֲדָמוּנִי, וְאַחֲרָיו כֵּן יֵצֵא אַחִיו.

וְנִרְאָה, שְׁרִשׁוֹ הַרְגִישׁ, שְׁפִינֵן דְּקִיּוּמָא לֵן (ב"ד יב, ג) כָּל מְקוֹם שְׁנֵאמַר

פסוק 'ואלה תולדות יצחק' פרוש רש"י יעקב ועשו האמורים בפרשה

זרע שְׁמִשׁוֹן הַמְּבֹאֵר

א

פירוש דברי רש"י ש'תולדות יצחק' הם יעקב ועשו האמורים בפרשה, בשני דרכים

תולדותיו של יצחק, וככתוב כל סדר לידתם בסמוך (שם כה, כד-כו)¹ וְהִנֵּה תוֹמֵם בְּבִטְנָהּ, וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אֲדָמוּנִי וגו' וַיִּקְרָאוּ שְׁמוֹ עָשָׂו, וְאַחֲרָיו כֵּן יֵצֵא אַחִיו וכו' וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב.

דקדוקים בלשונות הפסוקים

וְנִרְאָה לתרץ, שְׁרִשׁוֹ הַרְגִישׁ - הוקשה לו, שְׁפִינֵן דְּקִיּוּמָא לֵן - שקבלה בידנו (ב"ד יב, ג)², שֶׁכָּל מְקוֹם בְּתוֹרָה שְׁנֵאמַר 'אֵלֶּה'

דקדוק בדברי רש"י

כתוב בפסוק (בראשית כה, יט)³, וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אֲבָרְהָם, וּפֶרֶשׁ רִשׁוֹ, שתולדות יצחק הם יעקב ועשו האמורים בַּפֶּרֶשָׁה - שנולדו ליצחק ורבקה. המפרשים מִקְשִׁים (כסף נבחר להרב אבי עזרי מרגליות וצ"ל, ד"ה ואלה)⁴, שְׁדַבְרֵי רִשׁוֹ הֵם לְלֹא צִרְף, שְׁהָרִי הַפְּתוּב - הפסוק עצמו כבר מִכְרִיו בְּחִיל⁵ - בכח ובפירושו, שיעקב ועשו היו

ציונים ומקורות

לנקוד טעם תביר תחת ואלה, שנעשה שבר על שיצא ממנו עשו הרשע, עכ"ל. ועוד דקדוק בדברי רש"י וביארו כוונתו, במעשי ה' (מעשי אבות פכ"ו) רא"ם, גור אריה. ג. מליצה ע"פ לשון הפסוק (דניאל ה, ז) 'קרא מלְכָא בְּחִיל'. ד. לשון הפסוקים, וַיִּמְלֹאוּ יָמֶיהָ לְלֵדָת וְהִנֵּה תוֹמֵם בְּבִטְנָהּ, וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אֲדָמוּנִי כְּלוּ פְּאֲדָרְתָּ שְׁעָר וַיִּקְרָאוּ שְׁמוֹ עָשָׂו, וְאַחֲרָיו כֵּן יֵצֵא אַחִיו וַיִּדּוּ אֶחְזָת בְּעַקֵּב עָשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיִּצְחָק בֶּן שָׁשִׁים שָׁנָה בְּלֵדָת אָתָּם. ה. לשון המדרש, 'אלה תולדות השמים' וגו' (בראשית ב, ד), אמר רבי אבהו, כל מקום שנאמר 'אלה' פסל את הראשונים, ואלה' מוסיף על הראשונים, כאן שנאמר 'אלה' פסל את הראשונים, מה פסל, תוהו ובוהו וחורו.

א. לשון הפסוק, וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אֲבָרְהָם אֲבָרְהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק. ב. זה לשונו, 'לכאורה יקשה מה יתן ומה יוסיף בזה באומרו יעקב ועשו המה תולדות יצחק, הלא הכתוב מכריז בחיל וְהִנֵּה תוֹמֵם בְּבִטְנָהּ וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אֲדָמוּנִי כוּלוּ כאדרת שער ויקראו שמו עשו ואחרי כן יצא אחיו וידו אוחזת בעקב עשו ויקרא שמו יעקב, ואם כן, דברי רש"י ללא צורך. אלא צריך לומר, דקשה לרש"י באלו תיבות איזה קושיא, ומכח אותה קושיא הוצרך לפרש יעקב ועשו. ונראה דקשה לרש"י בכאן על הטעמים, דתיב ואלה תולדות, הטעם תחת תיבת ואלה' הוא תביר לשון שבר, ועל זה קשיא ליה למה נקוד תביר. לזה בא לפרש יעקב ועשו האמורים בפרשה, משום רשעתו של עשו הוכרח

'אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק, וְתוֹ לֹא. אֵלֶּה וְדֹאֵי
לְהַשְׁמִיעֵנוּ, שֶׁהַתּוֹלְדוֹת שְׁלוֹ הָיוּ כְּמֹתוֹ
שֶׁל אַבְרָהָם, לְפִי שֶׁעַל יְדֵי אוֹתָם הַתּוֹלְדוֹת
מְצַאָה הַקֶּדְשָׁה מְקוֹם לְהוֹצִיא הַנִּיצוּצוֹת
שֶׁלָּהּ מִתּוֹךְ הַקֶּלֶפָּה, כְּמוֹ שֶׁנִּכְתָּב לְקַמֵּן
בְּסִמּוּךְ (אוֹת ג) עַל פְּסוּק (שֵׁם כה, כב) 'וַיִּתְרַצְצוּ
הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ' וְכו', וְעֵינֵינוּ שָׁם.

'אֵלֶּה' פָּסַל אֶת הָרֵאשׁוֹנִים, 'וְאֵלֶּה'
מוֹסִיף עַל הָרֵאשׁוֹנִים. וְכֵן הָרֵאשׁוֹנִים
הֵם בְּנֵי יִשְׁמַעֵאל (בראשית כה, יב), אִיךְ אָמַר
'וְאֵלֶּה'.

וְעוֹד, דְּקָאָמַר 'וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן
אַבְרָהָם', וְכִי עַד כָּאן לֹא שְׁמַעְנוּ
שֶׁ'יִצְחָק' הוּא בֶּן אַבְרָהָם, הִיָּה לוֹ לֹמַר

זרע שמשון המבאד

תיכף את הפסוק שלאחריו, שהיה יצחק בן
ארבעים שנה כשלקח את רבקה לאשה, ותו
לא - ולא הוצרך להוסיף ולכתוב שהיה
יצחק בן אברהם.¹

הפסוק משמיענו שגם מעשו יצאו תולדות שדומים לאברהם
אֵלֶּה וְדֹאֵי צֵרִיךְ לֹמַר, שֶׁהַתּוֹרָה כִּתְּבָה בְּפֶן
אַבְרָהָם, כְּדֵי לְהַשְׁמִיעֵנוּ, 'תּוֹלְדוֹת יִצְחָק'
הֵינּוּ שֶׁמִּהַתּוֹלְדוֹת שְׁלוֹ - שֶׁל יִצְחָק, בֶּן
מִצְאָצֵּי יַעֲקֹב וּבֶן מִצְאָצֵּי עֶשׂו, הָיוּ
צְדִיקִים כְּמֹתוֹ שְׁלוֹ - כְּמוֹ אַבְרָהָם עֲצָמוֹ
שֶׁהִיָּה צְדִיק, לְפִי שֶׁעַל יְדֵי אוֹתָם הַתּוֹלְדוֹת
שֶׁהוֹלִיד יִצְחָק, שֶׁהִיָּה בֶּן אַבְרָהָם, מְצַאָה
הַקֶּדְשָׁה מְקוֹם - דוֹךְ לְהוֹצִיא בְּדוֹרוֹת הַבָּאִים
הַנִּיצוּצוֹת שֶׁלָּהּ מִתּוֹךְ הַקֶּלֶפָּה - לְהוֹצִיא
הַנִּשְׁמוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁנִּפְּלוּ לְקִלְפָּה מִחַמַּת
הַחֲטָא שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן,² כְּמוֹ שֶׁנִּכְתָּב לְקַמֵּן
בְּסִמּוּךְ (אוֹת ג) עַל הַפְּסוּק (שֵׁם כה, כב)
'וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ' וְכו'. וְעֵינֵינוּ שָׁם
שְׁבִיאָרְנוּ, שֶׁמִּרְיַבֵּת יַעֲקֹב עִם עֶשׂו קוֹדֵם
שֶׁנּוֹלְדוּ, הוֹעִילָה לְהוֹצִיא אֶת הַנִּיצוּצוֹת
הַקְּדוּשָׁה מִתּוֹךְ הַקֶּלֶפּוֹת, וְשֶׁלֹּכֵן יִצְאוּ מִעֶשׂו,
אַנְטוֹנִיָּנוֹס וְשָׂר חֲסִידֵי אוֹמוֹת הָעוֹלָם וְגוֹרִים.³

בלא וא"ו, פָּסַל אֶת הָרֵאשׁוֹנִים - הַפְּסוּק
הַפְּסוּק בֶּן הָאִמּוֹר לַפְּנִי, לְבִין הָאִמּוֹר מִכָּאן
וְאֵילָךְ. וְאֵילוֹ כִּשְׁנֵי אִמּוֹר בְּתוֹרָה 'וְאֵלֶּה' עִם
וְא"ו, מֵה שֶׁאִמּוֹר בַּפְּסוּק זֶה מוֹסִיף עַל
הָרֵאשׁוֹנִים - הוּא נוֹסֵף עַל הָנֵאמַר לַפְּנִי
וְשִׁנִּיָּה עֵינֵינוּ אֶחָד הֵם. וְהָרֵי כָּאן, הָרֵאשׁוֹנִים
- מֵה שֶׁנֵּאמַר לַפְּנִי פֶרֶשָׁה זוֹ, הֵם בְּנֵי
יִשְׁמַעֵאל, כְּכַתוּב (בראשית כה, יב) 'וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת
יִשְׁמַעֵאל בֶּן אַבְרָהָם' וְגו', וְאִם כֵּן, אִיךְ אָמַר
כָּאן הַפְּסוּק 'וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם'
עִם וְא"ו, שֶׁמִּשְׁמַע שֶׁתּוֹלְדוֹת יִצְחָק הֵם
'הוֹסֵפָה' עַל 'תּוֹלְדוֹת יִשְׁמַעֵאל', וְמַעֲנִין אֶחָד
הֵם, וְהָרֵי בְּנֵי יִשְׁמַעֵאל הֵיוּ רִשְׁעִים, וְתּוֹלְדוֹת
יִצְחָק הַצְּדִיקִים צְרִיכִים לְהִיֹּת מוֹפְסִקִים
מֵהֵם, וְלִמָּה לֹא כִּתְּבָה הַתּוֹרָה 'אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת
יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם', בְּלִי וְא"ו.

וְעוֹד קֶשֶׁה, דְּקָאָמַר הַפְּסוּק 'וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת
יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם', וְמֵה חִידוּשׁ לְנוֹ הַפְּסוּק
כִּמֵּה שֶׁכֵּתֵב שֶׁיִצְחָק הִיָּה בֶּן אַבְרָהָם, וְכִי עַד
כָּאן לֹא שְׁמַעְנוּ שֶׁ'יִצְחָק' הוּא בֶּן אַבְרָהָם,
וְהָרֵי זֶה כִּבְר מְפֹרֵשׁ לְעִיל בְּפֶרֶשׁת וִירָא
(בראשית כא, ג),⁴ וְאִם כֵּן הִיָּה לֹא לַפְּסוּק כָּאן
לֹמַר רַק 'אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק', וְלִכְתוּב

ציונים ומקורות

ב - ל, ב) ובפרי עין חיים (שער הקריאת שמע פ"ג)
שביארו ענין זה, וההפך בין גלות מצרים לבין שאר
גלויות. ט. ושם ציין רבינו למה שכתב בשפתי
כהן (בפרשתנו ד"ה ויאמר) שכתב ז"ל, 'לה שני גיים',
בגימטריא רבי ואנטונינוס עם שתי המילות. ואמר לה
כן, לנחם אותה ולדבר על לב, שאפילו שעשו הוא
רשע, יוצא ממנו אנטונינוס, ולמה יצא אנטונינוס

1. לשון הפסוק, ויקרא אברהם את שם בנו הנולד לו
אשר ילדה לו שרה יצחק. 2. וכן דקדקו
המפרשים, ראה בכור שור, רמב"ן, אלשיך.
3. וכפי שמבואר בספרים, שגלות מצרים ושאר
גלויות, הן ללקט מהמקומות שגלו שם ישראל, את
ניצוצות הקדושה שירדו לשם על ידי חטא אדם
הראשון, ונטמעו בין הגוים. ראה בספר הכוונות (כח).

אֲבָרְהָם, שֶׁה'תּוֹלְדוֹת' שִׁיבֹאוּ מִחַמַּת
עֲבוּרָה שֶׁל רִבְקָה, דִּהְיִנו ה'שְׁנֵי גוֹיִם'
שֶׁהָיוּ בְּכַמְנָה, יְהִיו כְּמוֹתוֹ שֶׁל
אֲבָרְהָם.

וּמִכָּל מְקוֹם כְּתַב 'וְאֵלֶּה' לְהוֹסִיף עַל
הָרְאוּשׁוֹנִים, לְפִי שְׁגָם מִיַּעֲקֹב
יֵצְאוּ רְשָׁעִים, כְּדַתְנָן (סנהדרין ז, א) וְאֵלוֹ

וְזֶהוּ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י, עַל פְּסוּק (שם, כג)
'שְׁנֵי גוֹיִם בְּכַמְנָךְ, אֵלוֹ
אֲנִטוֹנִינוֹם וְרַבִּי. וְלֹא פָּרַשׁ 'שְׁנֵי רְאוּשֵׁי
גוֹיִם' עַל יַעֲקֹב וְעֵשׂו, שֶׁהָיוּ הָרְאוּשִׁים
וְהָאֲבוֹת לְשֵׁתֵי הָאֲמוֹת.
וּמִעֲתָהּ, שְׁפִיר מְקָרו שְׁנֵיהֶם
'תּוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן

זרע שְׁמִשׁוֹן הַמְּבֹאֵר

מחסידי אומות העולם שיצאו מעשו, ונקט
גם את רבי יהודה הנשיא שהיה חבירו של
אנטונינוס.

וּמִעֲתָהּ, שְׁגָם מַעֲשׂו יֵצְאוּ צְדִיקִים, שְׁפִיר
מְקָרו שְׁנֵיהֶם - יַעֲקֹב וְעֵשׂו, תּוֹלְדוֹת שֶׁל
יִצְחָק בֶּן אֲבָרְהָם - שֶׁהֵם דּוֹמִים לְאֲבֵרָהם
הַצְדִּיק, לְפִי שֶׁהַתּוֹלְדוֹת שִׁיבֹאוּ מִחַמַּת
עֲבוּרָה - הַהֲרִיזוֹן שֶׁל רִבְקָה, דִּהְיִנו ה'שְׁנֵי
גוֹיִם שֶׁהָיוּ בְּכַמְנָה, יְהִיו כְּמוֹתוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם,
שֶׁהָיוּ מִשְׁתֵּי הָאוֹמוֹת יֵצְאוּ צְדִיקִים, כְּמוֹ
שֶׁהָיָה אֲבֵרָהם.

וְאֵלֶּה' מוֹסִיף עַל בְּנֵי יִשְׁמַעֵאל, לְפִי שְׁגָם מִיַּעֲקֹב יֵצְאוּ רְשָׁעִים
וּמִכָּל מְקוֹם כְּתַב הַפְּסוּק 'וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת
יִצְחָק' עִם וְאִי הַחִיבוֹר, כְּדִי לְהוֹסִיף עַל
הָרְאוּשׁוֹנִים שֶׁהֵם בְּנֵי יִשְׁמַעֵאל הַרְשָׁעִים
שֶׁהוֹזְכְּרוּ מִקּוֹדֵם, לְפִי שְׁגָם מִיַּעֲקֹב יֵצְאוּ
רְשָׁעִים מִצְּאֲצֵאוֹ, כְּדַתְנָן - כְּפִי שֶׁשְׁנֵינוּ
בְּמִשְׁנֵה (סנהדרין ז, א), וְאֵלוֹ מְבַנֵּי יִשְׂרָאֵל

צִיּוֹנִים וּמְקוֹדוֹת

וְשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמְעִיף יִפְרְדוּ וְלֹאֵם מְלֹאֵם יִאֲמְזוּ וְרַב
יִעֲבֹד צְעִיר. יב. בְּחִיּוּשֵׁי ר' גְּלִילִיָּה לִפְשִׁיץ
זִצ"ל (ע"ז יא, א ד"ה א"ת) פִּירַשׁ, שֶׁפִּירוּשׁ גְּאִיִּם הוּא
אֲנָשִׁים גְּדוֹלִים שֶׁמִּתְנַהֲגִים בְּשִׂרְהָה וְחִשְׁבִּיּוֹת. אֲמָנָם
מִדְּבַרֵּי רִבִּינוּ בְּהַמְשָׁךְ נִרְאָה, שֶׁהַכּוֹנֵה לְגְדוּלֵי וְרֹאשֵׁי
אוֹמוֹת, שֶׁאֲנִטוֹנִינוֹס הָיָה מֶלֶךְ אֲדוּם, וְרַבִּי הָיָה נֹשֵׂא
יִשְׂרָאֵל. יג. וְרֹאֵה בְּצוּר הַמּוֹר (פִּרְשַׁתְּנוּ ד"ה
וְהָיָה) שֶׁפִּירַשׁ גְּאִיִּם, מִלְשׁוֹן גְּאִיִּם וְגִאוּנִים בְּתוֹרָה
וּבְפִנְיִמִיּוּתָהּ, וְכַמְבֹּאֵר בְּעִבּוּדָה זֹרָה (י, ב) שֶׁאֲנִטוֹנִינוֹס
שִׁמַּשׁ לְפָנָיו רַבִּי בְּתוֹרָה. יד. לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה, כֹּל
יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא וְכוּ', וְאֵלוֹ שֶׁאֵין
לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, הָאוֹמֵר אֵין תְּחִיַּת הַמֵּתִים מִן
הַתּוֹרָה, וְאֵין תּוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם, וְאִפְיֻקְרוּס. רַבִּי
עֲקִיבָא אוֹמֵר, אִף הַקּוֹרֵא בְּסִפְרֵים הַחִיצוֹנִים, וְהַלּוֹחֵשׁ

'שני גאים בבטנך' - אנשים גדולים וצדיקים

וְזֶהוּ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י עַל הַפְּסוּק (שם, כג) א"
'שְׁנֵי גוֹיִם בְּכַמְנָךְ, שֶׁאֲמָנָם שֶׁה'קָרִי הוּא
'שְׁנֵי גוֹיִם', מִכָּל מְקוֹם ה'כְּתִיב' הוּא 'שְׁנֵי
גְאִיִּם', שֶׁהוּא כְּמוֹ גְאִיִּם, כְּלוֹמֵר, אֲנָשִׁים
גְּדוֹלִים²³, וְבֹא לְלַמֵּד, שֶׁהַקַּב"ה אָמַר
לְרִבְקָה, שֶׁשְׁנֵי אֲנָשִׁים גְּדוֹלִים יֵצְאוּ מִמֶּנָּה,
וְאֵלוֹ הֵם, אֲנִטוֹנִינוֹס מֶלֶךְ רוֹמִי, שֶׁהָיָה
מִצְּאֲצֵאי עֵשׂו, וְרַבִּי - רַבִּי יְהוּדָה הַנְּשִׂיא,
שֶׁהָיָה מִצְּאֲצֵאי יַעֲקֹב. וְלֹכְאוֹרָה קֶשֶׁה, לְמַה
לֹא פָּרַשׁ רַש"י, שֶׁשְׁנֵי גְאִיִּם, כְּלוֹמֵר, שְׁנֵי
'רְאוּשֵׁי גוֹיִם', הַכוֹנֵה עַל יַעֲקֹב וְעֵשׂו
עִצְמָם, שְׁגָם הֵם הָיוּ אֲנָשִׁים גְּדוֹלִים
וְגְאִיִּם, שֶׁהָרִי הֵם הָיוּ הָרְאוּשִׁים וְהָאֲבוֹת
לְשֵׁתֵי הָאֲמוֹת - יִשְׂרָאֵל וְאֲדוּם. וְהַתִּירוֹץ
לְכַךְ הוּא, שֶׁהַקַּב"ה בִּישֵׁר לְרִבְקָה, שֶׁמִּשְׁנֵי
הַבָּנִים שֶׁבְּכַמְנָה, יֵצְאוּ צְדִיקִים גְּדוֹלִים²⁴.
וְלִכְּנָן נִקְטַר רַש"י בְּדוּקָא אֲנִטוֹנִינוֹס, שֶׁהָיָה

מרשע, הניצוץ שהיה בעשו שלקח מיצחק ומרבקה,
משם יצא אנטונינוס פרי מקליפה, ונשארה הקליפה
לבדה מעורבת עם קצת פרי, שמשם יצאו קטיעא בר
שלום וקוסטנר של רבי חנינא בן תרדיון ושליח
שלשחו אחר רבן גמליאל וכו', וכן כמה גרים יצאו
מעשו, וכן 'שני לאומים ממעיך יפרדו' בנימטריא
'צדיקים מתגיירים', כלומר, שהרבה מזרע עשו היו
מתגיירים וכמה צדיקים יוצאים ממנו, כמו שמעיה
ואבטליון ורבי מאיר שהיו בני גרים, וכן הרבה, וכן
ולאם מלאם יאמין', גימטריא גרים עם המילה.
י. לשון רש"י, שני גוים בבטנך, גיים כתיב, אלו
אנטונינוס ורבי, שלא פסקו מעל שולחנם לא צנון
ולא חזרת, לא בימות החמה ולא בימות הגשמים.
יא. לשון הפסוק, ויאמר ה' לה שני גוים בכמנך

רוחניות הגרים, והמשיכם מן הקלפה שהיו עשוקים בה, כמו שפיתכנו לעיל בפרשת ויגרא (אות ב) על פסוק (שם יח, א) 'והוא ישב פתח האהל, ועיין שם, אבל עדין הנה צריך הכנה ומחשבה כדי להוציאם לגמרי.

שאין להם חלק לעולם הבא, ועשו הנה הוא עצמו רשע.

וקרא ה'תולדות' בשם 'אברהם', לפי שהיה הוא תחלה לגרים (סוכה מט, ב), וכתוב (בראשית יז, ה) 'כי אב המון גוים נתתיך, דהינו שאברהם תקן

זרע שמשון המבואר

הדורות, דהינו שאברהם תקן את הרוחניות של כל הגרים, והמשיכם מן הקלפה שהיו עשוקים בה, כמו שפיתכנו לעיל בפרשת ויגרא (אות ב) על הפסוק (שם יח, א) 'והוא ישב פתח האהל, ועיין שם'. ואמנם אברהם אבינו רק תיקן את נשמותיהם שיהיו מוכנים וראויים לצאת אל הקדושה, אבל עדין הנה צריך הכנה ומחשבה כדי להוציאם לגמרי מן הקליפות, ולהביאם אל הקדושה, ועל כך באה ההבטחה של 'שני גיים בבטנך'.

העולה ממה שנתבאר, שבפסוק ואלה תולדות יצחק בן אברהם, נרמזו שני מיני תולדות, א. הצדיקים שנקראו 'תולדות יצחק בן אברהם', שדומים לאברהם הצדיק שהיה הראש והשורש שלהם. ב. הרשעים, שנרמזו

שאין להם חלק לעולם הבא מחמת רישעם, האומר אין תחיית המתים מן התורה, ואין תורה מן השמים, ואפיקורוס וכו', ונמנו שם כמה מבני ישראל. ועוד, שגם עשו, הנה הוא עצמו רשע, ודומה לבני ישמעאל, ושייך לומר בו שהוא נוסף על הראשונים.

הצדיקים נקראו על שם אברהם שהיה תחילה לגרים

וקרא^ט הפסוק את ה'תולדות' של יצחק בשם אברהם, וככתוב ואלה תולדות יצחק בן אברהם, לפי שהיה הוא - אברהם, תחלה [-ראש] לגרים - שהוא היה הראשון שנדבה לבו להכיר את בוראו ולהתגייר (סוכה מט, ב),^י וכתוב (בראשית יז, ה)^י 'כי אב המון גוים נתתיך, שאברהם היה כמו אב לכל המון הגוים שיתגייירו מבני עשו בכל

ציונים ומקורות

כתב (שם) בשם הרמ"ע מפאנו זי"ע (עשרה מאמרות מאמר אם כל חי ח"ג סימן ו-ז), שאברהם ושרה ככוונת היחודים שלהם, היו ממשיכים אצלם בעת זיווגם, כל הנשמות שהן עתידות להבראות לגרים הראויים להדבק בורעו של יצחק וכו', ועם זה היה זיווגם של אברהם ושרה משלים תולדותיו של אדם הראשון ככתוב 'כי אב המון גוים נתתיך'. ב. שיצחק ורבקה השלימו מה שהתחיל אברהם אבינו להוציא את נשמות הגרים מן הקליפות. ולכך הבטחה זו של 'שני גוים בבטנך' נאמרה רק ליצחק. וכמגלה עמוקות (פרשת ויצא) כתב וזה לשונו, 'זיווגם של אברהם ושרה גורם ביטול הקליפה וכו', הוא כענין יבום שבכוונת יחודם היו ממשיכים כל הנשמות להבראות לגרים הראויים להדבק בורעו של אברהם, וכל ימי היותם אברהם בחרן נמכין לתקן כל הנשמות של עשרים דורות שהיו לפניו, והכינו את אשר יביאו תחת כנפי השכינה כל הגרים עד ימי משיחנו, וכן מצינו שישב בגרר לתקן גרים גרורים. וראה עוד

על המכה ואומר 'כל המחלה אשר שמת' במצרים לאשים עליך' וגו'. אבא שאול אומר, אף ההוגה את השם באותיותיו. שלשה מלכים וארבעה הדיעות אין להן חלק לעולם הבא, שלשה מלכים, ירבעם אחאב ומנשה וכו', ארבעה הדיעות, בלעם ודואג ואחיתופל וגחזי. טו. בשפתי חכמים (פסוק יט אות א) פירש, שכל מקום שכתוב ואלה' מוסיף על ענין ראשון, וכמו שאברהם הוליד צדיק ורשע, כך יצחק הוליד צדיק ורשע. טז. רבינו בא לבאר, מדוע מייחס הכתוב את צאצאי יצחק הצדיקים על שם אברהם, ולא די במה שיתייחסו על שם יצחק שהיה צדיק. יז. לשון הגמרא, 'בת נדיב' (שה"ש ז, ב), בתו של אברהם אבינו שנקרא 'נדיב', שנאמר (תהלים מז, י) 'נדיבי עמים ואלה' אלקי אברהם, אלקי אברהם ולא אלקי יצחק ויעקב, אלא אלקי אברהם שהיה תחילה לגרים. יח. לשון הפסוק, ואלה' יקרא עוד את שמך אברהם והנה שמך אברהם פי אב המון גוים נתתיך. יט. רבינו

שְׁהָרִי אֲבָרְהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק שְׁהָרִי
צְדִיק, וְאֲבָרְהָם וְשָׂרָה לֹא הָיוּ בְּנֵי
צְדִיקִים, שְׁתַּרְח וְהָרָן הָיוּ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה
זָרָה, וְאָף כָּאֵן הָיוּ יְכוֹלִים לְהִיּוֹת שְׁנֵיהֶם
צְדִיקִים, וְלָמָּה הָיָה אֶחָד צְדִיק וְאֶחָד
רָשָׁע.

אִי נִמְי בְּדֶרֶךְ אַחֵר, וְגִדִיק מַהוּ זֶה
שְׁפָתֵב ה'אֲמוּרִים בְּפִרְשָׁה', שְׁהָרִי
כָּאֵן מִיָּד בְּסִמּוּךְ נֶאֱמָרוּ. שְׁחֵנָה כְּתָבו
הַמְּפָרְשִׁים, שְׁכָכָאֵן הָיוּ אֶחָד צְדִיק וְאֶחָד
רָשָׁע, לְפִי שְׁיִצְחָק הָיָה צְדִיק בְּן צְדִיק,
וְרִבְקָה הָיְתָה בַת רָשָׁע. וְקָשָׁה עַל זֶה,

זרע שְׁמִשׁוֹן הַמְּבֹאָר

ועשו לא נאמר בסמוך, אלא רק להלן
בהמשך הפרשה, וקשה, שְׁהָרִי כָּאֵן מִיָּד
בְּסִמּוּךְ נֶאֱמָרוּ.

ויש לתרץ, שְׁחֵנָה כְּתָבו הַמְּפָרְשִׁים³⁰,
שְׁכָכָאֵן - אצל יצחק ורבקה, הָיוּ בֵּן אֶחָד
צְדִיק - יעקב, וְבֵן אֶחָד רָשָׁע - עשו, לְפִי
שְׁיִצְחָק הָיָה צְדִיק בְּן צְדִיק - אברהם, ועל
כֵּן יֵצֵא מִמֶּנּוּ יַעֲקֹב הַצְדִיק, וְרִבְקָה הָיְתָה בַת
רָשָׁע - בתואל, ועל כֵּן יֵצֵא מִמֶּנָּה עֶשָׂו
הַרָשָׁע. וְקָשָׁה עַל זֶה, שְׁהָרִי אֲבָרְהָם הוֹלִיד
אֶת יִצְחָק שְׁהָרִי צְדִיק, וְאָף עַל פִּי שְׁאֲבָרְהָם
וְשָׂרָה שְׁנֵיהֶם לֹא הָיוּ בְּנֵי צְדִיקִים, שְׁתַּרְח
אֲבִיו שֶׁל אֲבָרְהָם, וְהָרָן אֲבִיו שֶׁל שָׂרָה³¹,
שְׁנֵיהֶם הָיוּ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה³², וְאָף כָּאֵן
אצל יצחק ורבקה, הָיוּ יְכוֹלִים יַעֲקֹב וְעֶשָׂו
לְהִיּוֹת שְׁנֵיהֶם צְדִיקִים, אָף עַל פִּי שְׁאֲבִיָּה
שֶׁל רִבְקָה הָיָה רָשָׁע, וְלָמָּה הָיָה אֶחָד צְדִיק
וְאֶחָד רָשָׁע.

כמה שכתוב וְאֶלָּה תּוֹלְדוֹת' עם וא"ו לחברם
עם תולדות ישמעאל שנכתבו מקודם. ולכך
דקדק רש"י וכתב מיד בסמוך על הפסוק
'ואלה תולדות יצחק בן אברהם', 'יעקב
ועשו האמורים בפרשה', ללמדנו, שבין
מעשו יצאו צדיקים הדומים לאברהם, כמו
אנטונינוס, ונרמזים בתיבות 'תולדות יצחק',
ובין מיעקב יצאו רשעים הדומים לתולדות
ישמעאל, שאין להם חלק לעולם הבא
ונרמזים בתיבת 'ואלה' המוסיף על בני
ישמעאל, שלא נחלק ביניהם לומר שמעשו
יצאו רק רשעים, ומיעקב רק צדיקים.

פירוש נוסף, בהקדם קושיא על הפירוש שעשו הרשע
נולד לרבקה מחמת בתואל אביה

אִי נִמְי - עוד יש לפרש לשון הפסוק
ודברי רש"י בְּדֶרֶךְ אַחֵר, וְגִדִיק - נקדים
לדייק מהו זֶה שְׁפָתֵב רש"י, יַעֲקֹב וְעֶשָׂו
הָאֲמוּרִים בְּפִרְשָׁה, שֶׁמִּשְׁמַע שְׁעִנִין יַעֲקֹב

ציונים ומקורות

כג. תרח היה עובד עבודה זרה, והיה מוכר צלמים
(ראה רש"י בראשית יא, כח. ב"ר לה, יג). ולגבי הרן,
ראה מדרש אגדה (פרשת נח פרק יא) וז"ל, 'זימת הרן
על פני תרח אביו' (בראשית שם), בחיי אביו מת, לפי
שהשליכו את אברהם לכבשן האש ועלה משם
לשלום, היו כולם אומרים על הרן לפי שהיה עובד
לאש, לכך נשא האש פנים לאברהם בשביל אחיו ולא
הזיקו האור, מה עשה הקדוש ברוך הוא, הוציא
שביב אש מן הכבשן והרג את הרן, ע"כ. וכן כתב
בתרגום יונתן (שם) וז"ל ('ע"פ כתר יונתן), ויהי כאשר
השליך נמרוד את אברם לכבשן האש שבחלק עבד
לאילול ולא היה רשות לאש לשרפו, ובכך נחלק לבו
של הרן לאמור אילו ניצח נמרוד אהיה בחבורתו,
ואילו ניצח אברם אהיה בחבורתו, וכאשר ראו כל
הגוים שהיו שם שלא שולטת האש באברם אמרו

בזה, בפרישת שלום (על המג"ע שם). כא. ראה
אלשיך, צרור המור (בפרשתינו) כלי חמדה (להרב
שמואל לנייאדו זצ"ל, שם דרוש שני), הן טוב (שם אות
ג), מגלה עמוקות (שם ד"ה ויתרוצצו), של"ה (שם אות
לד) ושפתי כהן (פרשת חיי שרה ד"ה ויצחק בא, בא"ד)
נפתלי שבע רצון (סוף פרשת וישלח ד"ה ברש"י). ובדרוש
שמואל (בפרשתינו ד"ה ואלה) הביא בשם הרב הגדול
ר' העשל ז"ל, דאיתא יצחק צדיק בן צדיק מכוחו
נולד יעקב צדיק, ולהיפוך מרבקה בת רשעים. זהו
שכתוב ואלה תולדות יצחק האמורים בפרשה, אחד
צדיק, ואם יצחק [נולד] מאבימלך, היה גם כן בן
רשע. וראה עוד, ע"כ הדעת טוב (בפרשתנו ד"ה ועדיין
יש להקשות). עכ. ככתוב (בראשית יא, כט) 'ויקח
אברם ונחור להם נשים וגו' בת הרן אבי מלכה ואבי
יסקה', ואמרו בגמרא (מגילה יד, א) שיסכה זו שרה.

המעשים, שיעקב וזרעו לא יהנו בברכות
אלא בדאגה ובמזרז ובשנאתו של עשו,
כמו שנכתב לקמן במקומו (פרשתנו אות טו).
ובשביל זה הוציא מיצחק - יעקב
ועשו, שיתגרו ביניהם, ולא
יהיה שלום והשקט ליעקב, וכדי
שתתקיים הבחירה של אברהם שברר
הגליות לבני יעקב (ב"ר מד, כא).

אלא יש לומר, שמספור הפרשה אנו
למדים, שהטעם שבאו הברכות
ליעקב במרמה, אף על פי שראויות היו
לו יותר מעשו, לפי שלא רצה הקדוש
ברוך הוא שיבואו הברכות ליעקב
בשלום והשקט, שלא יהנה כל כך
מהעולם הזה, כדי שיזכה לעולם הבא,
ומשום הכי, גלגל הקדוש ברוך הוא את

זרע שמשון המבאר

הברכות באו ליעקב במרמה,

כדי שלא יהנה מהעולם הזה בשלום

הבא - שיקבל את כל השכר על המצוות,
בעולם הבא. ומשום הכי, גלגל הקדוש
ברוך הוא את המעשים - שיתברך יעקב
בדרך רמיה, וזה גרם שיעקב וזרעו לא יהנו
בברכות אלא בדאגה ובמזרז, ובשנאתו
של עשו שירדף אחריו בשביל הברכות¹⁰,
כמו שנכתב לקמן במקומו (פרשתנו אות טו)¹¹.

ובשביל זה הוציא הקב"ה מיצחק, את
יעקב ועשו, שיתגרו - יריבו ביניהם על עסק
הברכות, ולא יהיה שלום והשקט ליעקב
ולזרעו, וכדי ששעל ידי כך תתקיים הבחירה
של אברהם שברר ובחר את עונש הגליות
לבני יעקב, שיהיו גולים ומשועבדים בין בני
עשו, כדי שלא יצטרכו לירד לגיהנום לכפרת
עוונותיהם, אלא יזכו לעולם הבא הצפון
לצדיקים¹².

ציונים ומקורות

וכעין זה כתב גם בשפתי כהן בפרשתנו (ד"ה עוד
נאמר) וז"ל, עוד נאמר שהיו הברכות על דרך זה
ברמאות כנראה היתה סיבה אלוקית, שאם היה
מברכו בפירוש, לא היו בני יעקב סובלין עליהם עול
הגלות והיו אומרים אבינו בירכנו מטל השמים
ומשמני הארץ, אם כן נאכל משמנים ונשתה ממתקים
ונתענג בזה העולם וכי, ולא כן כוונת ה' יתברך אלא
היה עיניהם תלויות לשמים ולא יבטחו על הברכות,
ולזה היה ברמאות כזה, ואדרבה, יפחדו מעשו
שרימהו, ולעולם יהיה ביניהם שנאה ואיבה, ושהיו
עיניהם נשואות לאדונייהם ויסבלו עול הגלות, וכן
היא הכוונה. כו. במדרש (ב"ר מד, כא) נחלקו
בזה אמוראים, וזה לשוננו, אמר ליה [הקב"ה

אלא יש לומר טעם אחר כמה שנולד
ליצחק בן רשע, בהקדם מה שמספור
הפרשה בהמשך אנו למדים, שהטעם שבאו
הברכות ליעקב רק במרמה - ברמיה,
שיצחק היה חפץ לברך את עשו ולא את
יעקב, ויעקב הוכרח להראות ליצחק כאילו
הוא עשו כדי לקבל את הברכות, אף על פי
שראויות היו לו הברכות יותר מעשו, שהרי
יעקב היה צדיק, ועשו רשע, לפי שרצה
הקדוש ברוך הוא שיבואו הברכות ליעקב
בשלום והשקט - בנקל מבלי טירחה, אלא
ברמיה ובקושי, כדי שרצה יהנה כל כך
מהעולם הזה מהברכות, הואיל שבאו לו
בדרך קשה ובטירחה, כדי שיזכה לעולם

בלבם, הלא הן אחיו של אברם מלא קסמים וכשפים
והוא לחש על האש שלא לשרוף את אחיו, מיד נפלה
אש משמי מרום ותכלהו, וימת הן למראה תרח אביו
איך נשרף בארץ מולדתו בכבשן אש שעשו הכשדים
לאברם אחיו. כד. פירוש, מחמת שני טעמים
לא יהנה יעקב כל כך מהעולם הזה, האחד, שידאג
בלבו על שהברכות באו לו בדרך רמיה, והשני, לפי
שעשו יריב עמו תמיד עבורם. כה. לשון רבינו
שם, ורבה וכו' היתה שמחה שנקרא שם בנה יעקב,
על שם שהברכות עתידות להגיע לו בעוקבה
ובמרמה, ובזה לא יתגאה לבו של יעקב בהן, ולא
יתנה מהן כל כך בעולם הזה הואיל שלא באו לו
בדרך ישרה, וזה יגרום שיזכה אף לעולם הבא, ע"כ.

לְמַד, שְׁיַעֲקֹב אֵינּוּ יָכוֹל לֵישֵׁב בְּשֵׁלָוָה מִחַמַּת עֵשׂוֹ, לְקָנִים דְּבוּרוֹ שֶׁל אַבְרָהָם. וְזֶהוּ 'וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק' לְפִי שֶׁהוּא 'בֶּן אַבְרָהָם', וְלֹא מִשׁוֹם דְּרִבְקָה הֵיטָה בַּת רִשְׁעָה.

וְהֵן הֵן דְּבָרֵי רִשְׁי, יַעֲקֹב וְעֵשׂוֹ הָאֲמוּרִים בְּפָרְשָׁה, כְּלוֹמַר, שֶׁלְפִי שְׁיִצְחָק' הֵי' בֶּן אַבְרָהָם', וְאַבְרָהָם בֶּרֶר הַגְּלוּת, מִשׁוֹם הַכִּי, יֵצְאוּ מִמֶּנּוּ יַעֲקֹב וְעֵשׂוֹ, שְׁמַפְלָל מֶה שְׁפָתוֹב בְּפָרְשָׁה אֹתָהּ

זרע שְׁמִשׁוֹן הַמְּבֹאָר

הַבְּרִכוֹת, אֹתָהּ לְמַד שְׁיַעֲקֹב אֵינּוּ יָכוֹל לֵישֵׁב בְּשֵׁלָוָה מִחַמַּת עֵשׂוֹ, וְזֶהוּ כַּדִּי לְקָנִים דְּבוּרוֹ שֶׁל אַבְרָהָם שֶׁבָרַר אֵת הַגְּלוּיּוֹת לִיעֲקֹב כַּדִּי שִׁיזְכָּה לַחֵי הָעוֹלָם הַבֶּא.

וְזֶהוּ 'וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק' - יַעֲקֹב וְעֵשׂוֹ הָאֲמוּרִים בְּפָרְשָׁה הֵינּוּ יַעֲקֹב הַצַּדִּיק, וְעֵשׂוֹ הַרְשָׁע שִׁיִּצְיָק לִיעֲקֹב כְּמוֹ שֶׁמִּצַּיְנוּ בַּהֲמַשְׁךְ הַפָּרְשָׁה, וְהַטַּעַם שִׁיִּצְאָ רִשְׁעָ מִיִּצְחָק הוּא, לְפִי שְׁיִצְחָק הוּא 'בֶּן אַבְרָהָם', שֶׁבִירַר דְּרַךְ זֶה לִיעֲקֹב, וְלֹא מִשׁוֹם דְּרִבְקָה הֵיטָה בַּת רִשְׁעָה, וְכִמוֹ שֶׁהוֹכַח לַעֲלִיל, מִמֶּה שֶׁאַבְרָהָם וְשָׂרָה שֶׁנִּהְיָם הָיוּ בְּנֵי רִשְׁעִים, וְאַף עַל פִּי כֵן הוֹלִידוּ אֵת יִצְחָק הַצַּדִּיק, וְלִזֶּה פִּירַשׁ רִשְׁי יַעֲקֹב וְעֵשׂוֹ הָאֲמוּרִים בְּפָרְשָׁה, וְאֵינְךָ כּוֹנְנִי לְסֹדֶר לִידְתָם שֶׁנִּתְפַּרֵּשׁ בְּפִסְקִים הַסְּמוּכִים, אִלֵּא נִתְכוּיֵן רִשְׁי לְרִמּוֹ שֶׁכֵּאֵן בֶּא הַכְּתוּב לִיתֵן טַעַם עַל לִידַת עֵשׂוֹ שִׁיִּצְיָק לִיעֲקֹב¹².

צִיּוּנִים וּמְקוּדוֹת

אִם טוֹב כַּעֲנִיךָ, נִיצְלוּ בְּנֵי מַהֲגִינֶהֶם, וְיִשְׁתַּעֲבִדוּ בֵּין הַגּוֹיִים, עַד שִׁיחֲזִירוּ בְּתוֹבוֹה לַפְּנִיךָ. וְכֵן הוּא גַם בְּמַדְרַשׁ נִתְחַוְּמָא (פְּקוּדֵי סִימָן ח) וּז"ל, אִמְרוּ לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֵאבְרָהֶם, כֹּל זִמָּן שֶׁבֵּינְךָ מִתְעַסְקִים בְּשִׂתִּים, נִצְלוּיֵן מִן שִׂתִּים, וְעֵתִידִין קָרְבָנוֹת לִיבְטַל וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ לִיחַרְבּ, אִלֵּא בְּמֶה אֹתָהּ מִמִּקְשׁ שִׁישְׁתַּעֲבִרוּ בֵּינְךָ, בְּגִינֶהֶם אוֹ בְּגִלוּת, הַתְּחִיל תַּמָּה וְלֹא הִיָּה יוֹדֵעַ מֶה לְבִירוֹ, אִמְרוּ רַבִּי חֲנִינָא בְּרַ פְּפָא, אַבְרָהָם בִּירוֹ לוֹ אֵת הַמְּלָכִיוֹת, וְאִמְרוּ, מוֹטָב שִׁישְׁתַּעֲבִדוּ בְּנֵי בְּגִלוּת, וְלֹא יִירָד אֶחָד מִבְּנֵי לְגִינֶהֶם, וְהַסְּכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִמּוֹ וְכוּ'. כֵּן. תְּמִצִּית הַדְּרוֹשׁ: רַבִּינוּ מִבָּאָר בְּשֵׁנֵי דְרָכִים, אֵת דְּבָרֵי רִשְׁי יַעֲקֹב וְעֵשׂוֹ הָאֲמוּרִים בְּפָרְשָׁה. א. רִשְׁי מִבָּאָר, שֶׁגַם מֶה שֶׁהַדְּגִישָׁה הַתּוֹרָה 'תּוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם', הַכוֹנְנָה גַם עַל עֵשׂוֹ וְלֹא רַק עַל יַעֲקֹב, לְפִי שֶׁגַם מִמֶּנּוּ יֵצְאוּ צַדִּיקִים הַדּוּמִים לֵאבְרָהֶם כְּמוֹ אֲנוֹטְנִינּוֹס. וְלֹא תֹאמְרוּ שֶׁמֶה שֶׁנִּתְחַוְּמָא כֵּאֵן 'תּוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם' הֵינּוּ רַק עַל יַעֲקֹב, וְעֵשׂוֹ נִחְשָׁב רַק תּוֹלְדוֹת יִצְחָק כִּי אֵינּוּ דוּמָה כְּלָל לֵאבְרָהָם,

טַעַם לִידַת עֵשׂוֹ בִּשְׁבִיל שֶׁתַּתְקִיִּים גִּזְרַת הַגְּלוּת בִּיעֲקֹב וְהֵן הֵן דְּבָרֵי רִשְׁי שֶׁכְּתוּב, יַעֲקֹב וְעֵשׂוֹ הָאֲמוּרִים בְּפָרְשָׁה - כּוֹנְנִי לְמֶה שֶׁנִּתְחַוְּמָא בְּהַמְשַׁךְ הַפָּרְשָׁה, וְהֵינּוּ לְהַמְאֻרְעוֹת שֶׁבִּינֵיהֶם שֶׁנִּתְחַוְּמָא בְּהַמְשַׁךְ הַפָּרְשָׁה. וְאֵינְךָ כּוֹנְנִי רִשְׁי לֹמַר שִׁיַּעֲקֹב וְעֵשׂוֹ הֵיוּ הַתּוֹלְדוֹת שֶׁל יִצְחָק, שֶׁהֵי מְפֻרֵשׁ בְּתוֹרָה מִיד בְּסִמּוֹךְ, אִלֵּא בֶּא לְפָרֵשׁ שֶׁכֵּאֵן נִתְנָה תּוֹרָה הַטַּעַם שִׁיִּצְאָ עֵשׂוֹ הַרְשָׁע מִיִּצְחָק שֶׁהִיָּה צַדִּיק, כְּלוֹמַר, שְׁלְפִי שְׁיִצְחָק הֵי' בֶּן אַבְרָהָם, כְּכַתּוּב 'וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם', וְאַבְרָהָם בֶּרֶר לְזוֹרְעוֹ אֵת הַגְּלוּת, כַּדִּי שִׁינִצְלוּ מִגִּינֶהֶם, מִשׁוֹם הַכִּי, יֵצְאוּ מִמֶּנּוּ - מִיִּצְחָק, יַעֲקֹב וְעֵשׂוֹ, כַּדִּי שֶׁעֵשׂוֹ יִרְיֵב עִם יַעֲקֹב בִּשְׁבִיל הַבְּרִכוֹת וְיִשְׁתַּעֲבִד בּוֹ, וְעַל יְדֵי כֵן יִזְכָּה יַעֲקֹב לַחֵי הָעוֹלָם הַבֶּא, שְׁמַפְלָל מֶה שְׁפָתוֹב בְּפָרְשָׁה - בְּסוּף הַפָּרְשָׁה, בְּעַנְיֵן

לֵאבְרָהֶם], כִּמֶּה אֹתָהּ רֹצֵה שִׁירְדוּ בֵּינְךָ, בְּגִינֶהֶם אוֹ בְּמִלְכּוּיּוֹת [פִּירוּשׁ, בְּגִלוּת בֵּין הַמְּלָכִיוֹת שֶׁל הָאֲמוּמוֹת עַכ"ס], רַבִּי חֲנִינָא בְּרַ פְּפָא אִמְרוּ, אַבְרָהָם בְּרַ לוֹ אֵת הַמְּלָכִיוֹת, רַבִּי יוֹדֵן וְרַבִּי אִידֵי וְרַבִּי חֲמַא בְּרַ חֲנִינָא אִמְרוּ, אַבְרָהָם בְּרַ גִּינֶהֶם, וְהַקְּבִי' בְּרַ לוֹ אֵת הַמְּלָכִיוֹת, עַכ"ל. אָךְ בְּזוֹהַר (פָּרַשְׁתַּת יִתְרוֹ פֶּה, ב) נִקְטָה כְּפִשְׁטוּת, שֶׁאַבְרָהָם אִבְיָנוּ בִּירוֹ אֵת הַמְּלָכִיוֹת, שׁוֹה לְשׁוֹנֵי, דִּתְנִיא, אִמְרוּ לִיָּה קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֵאבְרָהֶם, כֹּל זִמָּנָא דְּבֵינְךָ יִשְׁתַּדְּלוּן בְּאוּרִיתָא, יִשְׁתַּבּוּן מֵאַלִּין. וְאִי לֹא, הֵא נּוֹרָא דְּגִינֶהֶם דְּשִׁלְטָא בְּהוּ, וְיִשְׁתַּעֲבִדוּן בֵּינֵי עַמְמֵיא אִמְרוּ לִיָּה, בְּתַרִּי קְטוּרִי לֹא מוֹדִקְפֵן מְלִין, אִלֵּא אִי נִיחָא קַמְךָ יִשְׁתַּבּוּן מִנּוֹרָא דְּגִינֶהֶם, וְיִשְׁתַּעֲבִדוּן בֵּינֵי עַמְמֵיא, עַד דִּיתְחַבּוּן גַּבְךָ [בְּכֹל עַת שֶׁבֵּינְךָ יִסְקוּ בְּתוֹרָה, נִיצְלוּ מִעַוְנִשִּׁים אֱלֹהִים, אָךְ אִם ח"ו לֹא יַעֲסֻקוּ בְּתוֹרָה, הֵי תִשְׁלוֹט בְּהֶם הָאֵשׁ שֶׁל הַגִּינֶהֶם, וְעוֹד, שֶׁגַם יִשְׁתַּעֲבִדוּ בֵּין הַגּוֹיִים, אִמְרוּ לוֹ אַבְרָהָם בְּשֵׁנֵי קִשְׁרִים לֹא יִתְקִיֵּמוּ הַדְּבָרִים, כְּלוֹמַר, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵינֶם יְכוֹלִים לְעַמּוֹד בְּשֵׁנֵי הָעַוְנִשִּׁים יַחַד, אִלֵּא,

יב

פְּסוּק (בראשית כז, כ) 'כִּי הִקְרָה ה' אֱלֹהֶיךָ לְפָנָי. קָשָׁה לָמָּה הִצַּרְךָ לֹאמֹר כָּאֵן אֱלֹהֶיךָ, הֲלֹא הִיָּה דִי לֹאמֹר 'כִּי הִקְרָה ה' לְפָנָי. וְעוֹד, לָמָּה אָמַר 'אֱלֹהֶיךָ, וְלֹא אָמַר 'אֱלֹהִים'. וַיֵּשׁ לֹאמֹר, דְּכֹנֶנֶת יַעֲקֹב הִיָּתָה לְהָשִׁיב לוֹ הַטַּעַם לָמָּה מֵהָר לְמִצְאָה, וְאָמַר

פסוק 'כי הקרה ה' אליהי לפני

זרע שְׁמֻשׁוֹן הַמְּבֹאֵר

יב

יעקב הכיר בכל מעשיו נפלאות ה'

אָמְנָם נִתְיָרָא יַעֲקֹב, פֶּן יִצְחָק בְּשִׁמְעוֹ שְׁהִיתָה הַמְהִירוֹת בְּדֶרֶךְ נֹס, לֹא יִרְצֶה לְהִנּוֹת מִמְעֵשָׂה נְסִים כְּדִי שְׁלֹא יִנְכוּ מִזְכוּוֹתָיו, כְּדִאָמְרִינָן בְּגִמְרָא בְּפֶרֶק ג' דְּתַעֲנִית (כד, א), שְׁאֲלַעְזֹר אִישׁ בִּירְתָא נִתְמַלָּא אוֹצְרוֹ חִיטִּים בְּדֶרֶךְ נֹס, וְאִמַר לְבִתּוֹ, הִעֲבֹדָה - לְשׁוֹן שְׁבוּעָה, חִיטִּים אֵלּוּ שְׁנִתְרַבּוּ בְּנֹס אֲסוּרִים הֵם עֲלִיךָ כְּמוֹ הַקֶּדֶשׁ וְכוּ', לְפִי שְׁאִין רְאוּי לִיהֲנוֹת מִן הַנֹּס.¹

וְלָכֵן אָמַר לוֹ יַעֲקֹב לִיצְחָק, 'כִּי הִקְרָה ה' אֱלֹהֶיךָ' - 'אֱלֹהֶיךָ' דּוּקָא, כְּלֹאמֹר אֵינְךָ לְחִשׁוֹשׁ לְאִיסוּר מַעֲשֵׂה נִסִּים, כִּי אֵינְךָ זֶה נִקְרָא גַם אֲצִילָךְ לְהִיֹּת נֹאסֵר בְּהִנְאָה, אַחַר

מפני מה הוסיף יעקב לומר 'אלהיך'

בְּפֶסוּק (בראשית כז, כ) 'מָה זֶה מְהַרְתָּ לְמִצְאָה בְּנִי, וַיֹּאמֶר כִּי הִקְרָה ה' אֱלֹהֶיךָ לְפָנָי, קָשָׁה לָמָּה הִצַּרְךָ יַעֲקֹב לֹאמֹר כָּאֵן אֱלֹהֶיךָ, הֲלֹא הִיָּה דִי לֹאמֹר 'כִּי הִקְרָה ה' לְפָנָי, וְעוֹד קָשָׁה לָמָּה אָמַר 'אֱלֹהֶיךָ' בְּלִשׁוֹן נֹכַח, וְלֹא אָמַר 'אֱלֹהִים'.²

יצחק החשוב כמת ראוי ליהנות ממעשי ניסים

וַיֵּשׁ לֹאמֹר, דְּכֹנֶנֶת יַעֲקֹב הִיָּתָה לְהָשִׁיב לוֹ לִיצְחָק, הַטַּעַם לָמָּה [- כִּיצַד] מֵהָר לְמִצְאָה אֵת הַצֵּאֵן לְמַאכְלוֹ, וְלָכֵן הַקְדִּים וְאָמַר לוֹ 'כִּי הִקְרָה ה' כְּלוֹמֵר שְׁזָה הִיָּה בְּדֶרֶךְ גַּם מֵאֵת ה' לְהַקְדִּים לְמִצְאָה.³

ציונים ומקורות

סייע בידי למצוא מהרה. וכן כתב הרד"ק, 'כי הקרה ה' אלהיך, וזכותך גרמה לי לפי שהלכתי לצד לצרכך. ב. וראה בהמשך הדרוש, שרבינו מבאר האיך הוציא יעקב דבר שקר מפיו, שהלא לכאורה לא היה כאן שום נס, והביא את המאכלים ליצחק במהרה בדרך טבעי ולא בדרך נס. ג. אלעזר איש בירתא בזבו כל נכסיו לצדקה, ונעשה לו נס ומעט תבואה שהיתה בביתו התרבתה ביותר, ומכל מקום לא רצה ליהנות ממעשה נס, ואמר לבתו בלשון שבועה שאינה ראויה ליהנות מן התבואה אלא כפי חלקה עם שאר עניי ישראל. ד. כמו שכתב רש"י (תענית כד, א ד"ה אלא) זה לשונו, משום דמעשה נסים הוא, ואסור לאדם להנות ממעשה נסים,

ולאידך גיסא, גם מיצחק יצאו רשעים הדומים לישמעאל שהוזכר מקודם, ולכן נאמר 'ואלה' מוסיף על הראשונים. ב. רש"י מבאר שהפסוק אומר הטעם שמיצחק הצדיק יצא עשו הרשע, שזהו כדי שיריב עם יעקב, כמבואר בהמשך הפרשה, ויעקב לא יחנה כל כך מהעולם הזה, ויזכה להעולם הבא. והיינו 'אלה תולדות יצחק' שאירע עמהם מה שנכתב בהמשך הפרשה, מחמת שיצחק הוא 'בן אברהם', והוצרכו לקבל על עצמם עול הגלות שברא אברהם. א. ונראה שכבר הרגישו בזה במדרש (כ"ד סה יט), ואמרו 'אם לקורבנך המציא לך הקב"ה, למאכלך על אחת כמה וכמה', ועוד אמרו שם 'אם לזווגך המציא לך, למאכלך על אחת כמה וכמה'. דהיינו שבזכותך

מַעֲשֵׂיו נִפְלְאוֹת מַעֲשֵׂי ה', כִּי אִין בְּכַח
הָאָדָם לַעֲשׂוֹת פְּלוֹם אִם לֹא בְּחֶסֶד ה',
שְׂאִין אָדָם נֹקֵף אֲצַבְעוֹ לְמַטָּה אֲלֵא אִם
בֶּן נִגְזָר עָלָיו מִלְּמַעְלָה (חולין ג, ב), וְכֵן בְּכָל
רוּחַ שְׂיַעֲשֶׂה, אֵל יֹאמֵר כִּי זֶה בָּא לֹא
בְּהַשְׁתַּדְּלוֹתוֹ הַעֲצוּם, אֲלֵא חֶסֶד ה', אִם
יַעֲלֶה לְגַדְלָהּ, אֵל יֹאמֵר כִּי חֲכָמָתוֹ גְּרָמָה
לוֹ, רַק חֶסֶד ה'.

וְזֶהוּ 'כִּי הִקְרָה ה' אֱלֹהֶיךָ לְפָנָי,
וְהִרְאִיָּה, שְׁהָרִי בְּיַעֲקֹב לֹא
הִקְרָה לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא פְּלוֹם, רַק

(בראשית כח, יג ד"ה ואלהי) 'וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו,
כָּאֵן יַחַד שְׁמוֹ עַל יִצְחָק, לְפִי שִׁכְחוּ עֵינָיו
וְכִלּוּא בְּבֵית, וְהָרִי הוּא כְּמַת, וְיִצְרַר הָרַע
פְּסָק מִמֶּנּוּ, עכ"ל.

וְהוֹאִיל שְׂאִין לָךְ יִצְרַר הָרַע, יֵשׁ לָךְ
לְאֹכַל בְּעוֹלָם הַיָּהּ וְלַהֲנוֹת
מִמַּעֲשֵׂה נִסִּים, שֶׁהוּא הַשְׁכָּר שֶׁל הָעוֹלָם
הַבָּא, לְפִי שֶׁ"ה' הוּא 'אֱלֹהֶיךָ', שֶׁכָּבַר
יַחַד שְׁמוֹ עָלֶיךָ.

וְאֵגֵב אֲרַחֵן, יֵשׁ לְקַחַת מוֹסֵר הַשֶּׁבֶל,
שֶׁפֶל אָדָם יֵשׁ לוֹ לְהַכִּיר בְּכָל

זרע שְׁמִשׁוֹן הַמְּבֹאֵר

גם הצלחה טבעית באה בחסדי הקב"ה

וְאֵגֵב אֲרַחֵן - דֶּרֶךְ אֵגֵב, יֵשׁ לְקַחַת מוֹסֵר
הַשֶּׁבֶל מִמֶּה שֶׁאִמַּר יַעֲקֹב 'כִּי הִקְרָה ה'
אֱלֹהֶיךָ לְפָנָי' עַל דְּבַר שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּדֶרֶךְ הַטְּבַע,
שֶׁכָּל אָדָם יֵשׁ לוֹ לְהַכִּיר בְּכָל מַעֲשֵׂיו אִף
הַטְּבַעִיִּים, אִיךָ הֵם נִפְלְאוֹת מַעֲשֵׂי ה', כִּי אִין
בְּכַח הָאָדָם לַעֲשׂוֹת פְּלוֹם אִם לֹא בְּחֶסֶד ה',
שְׂאִין אָדָם נֹקֵף - מִקְּבֵל מַכָּה בְּאֲצַבְעוֹ
לְמַטָּה - בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֲלֵא אִם בֶּן נִגְזָר עָלָיו
כֵּן מִלְּמַעְלָה (חולין ג, ב). וְכֵן בְּכָל רוּחַ
שְׂיַעֲשֶׂה וּירוֹיחַ הָאָדָם, אֵל יֹאמֵר כִּי זֶה בָּא
לוֹ בְּהַשְׁתַּדְּלוֹתוֹ הַעֲצוּם, אֲלֵא יִזְכּוֹר שֶׁהוּא
חֶסֶד ה'. וְכִמוֹ כֵּן אִם יַעֲלֶה אָדָם לְגַדְלָהּ, אֵל
יֹאמֵר כִּי חֲכָמָתוֹ גְּרָמָה לוֹ לַעֲלוֹת, רַק יַדַּע
שֶׁהַכֵּל הוּא בְּחֶסֶד ה'.

וְזֶהוּ כוֹנֵת מֶה שֶׁאִמַּר יַעֲקֹב לִיצְחָק 'כִּי
הִקְרָה ה' אֱלֹהֶיךָ לְפָנָי', שֶׁגַּם מֶה שֶׁהוֹדַמְנָה
לְפָנָיו בְּדֶרֶךְ הַטְּבַע הוּא רַק מֵאֵת ה'.
וְהִרְאִיָּה שֶׁזֶה הִיָּה כוּוֹנְתוֹ, שְׁהָרִי בְּיַעֲקֹב לֹא
הִקְרָה לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא פְּלוֹם בְּדֶרֶךְ נִס,

שֶׁכָּבַר יַחַד ה' שְׁמוֹ עַלֶיךָ לְהִיּוֹת נִקְרָא
'אֱלֹהֶיךָ', וְרֵאִיָּה לְדַבֵּר שְׁהָרִי כְּתֵב רִשִׁי עַל
הַפְּסוּק (שם כח, יג) 'וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו' וְגו'
וַיֹּאמֶר אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אֲבֹרְהָם אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי
יִצְחָק, כָּאֵן יַחַד הַקְּב"ה אֵת שְׁמוֹ עַל יִצְחָק
בְּחֵייוֹ לְהִיּוֹת נִקְרָא וְאֱלֹהֵי יִצְחָק, וְאִף שְׂאִין
הַקְּב"ה מֵיַחַד שְׁמוֹ עַל הַצְּדִיקִים בְּחֵייהֶם
שֶׁמֵּא יִבֹּאוּ עוֹד לִידֵי חֲטָא, מִכֵּל מְקוֹם יַחַד
שְׁמוֹ עַלֶיךָ לְפִי שֶׁכָּבְדוּ - חֲשַׁכּוּ עֵינָיו שֶׁל
יִצְחָק, וְהִיָּה פְּלוֹם - סְגוּר בְּבֵית, וְהָרִי הוּא
חֲשׂוֹב כְּמַת, וְיִצְרַר הָרַע פְּסָק מִמֶּנּוּ, וְאִין
לְחֲשׂוֹשׁ שֶׁמֵּא יַחֲטֵא עוֹד, עכ"ל.

וְכֵן אִמַּר לוֹ יַעֲקֹב לִיצְחָק, הוֹאִיל שֶׁכָּבַר
אִין לָךְ יִצְרַר הָרַע, יֵשׁ לָךְ רִשׁוֹת לְאֹכַל שְׁכַרְךָ
בְּעוֹלָם הַיָּהּ, וְלַהֲנוֹת כְּבוֹר עַכְשֵׁיו מִמַּעֲשֵׂה
נִסִּים שֶׁהוּא הַשְׁכָּר שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, לְפִי
שֶׁ"ה' הוּא נִקְרָא 'אֱלֹהֶיךָ', שֶׁכָּבַר יַחַד שְׁמוֹ
לְהִיּוֹת נִקְרָא עָלֶיךָ כְּמוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא, וְהָרִי
הָעוֹלָם הַבָּא הוּא הַזְּמַן הָרְאוּי לִיהֲנוֹת
מִמַּעֲשֵׂה נִסִּים.

צִיּוּנִים וּמְקוֹדוֹת

בְּחֵייהֶם לְכַתּוֹב 'אֱלֹהֵי פְּלוֹנִי', מִשׁוֹם שֶׁנִּאֵמַר (איוב טו,
טו) 'הֵן בְּקוֹדְשׁוֹ לֹא יֹאמִין', כָּאֵן יַחַד שְׁמוֹ עַל יִצְחָק,
לְפִי שֶׁכָּחוּ עֵינָיו, וְכִלּוּא הִיָּה בְּבֵית, וְהָרִי הוּא כְּמַת,
ז. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ח
יח) 'וְזָכַרְתָּ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הַנִּתֵּן לָךְ פֶּחַ לַעֲשׂוֹת

כְּדֹאֵמַר לְעִיל (כ, ב), וְאִם עוֹשִׂין לוֹ נִס, מִנְּכִין לוֹ
מִזְכוּיוֹתָיו. ה. סוּמָא חֲשׂוֹב כְּמַת דְּכַתִּיב (איכה
ג ו) 'בְּמַחֲשָׁכִים הוֹשִׁיבֵנִי כְּמַתִּי עוֹלָם' (נְדָרִים סד:).
ו. לְשׁוֹן רִשִׁי, וְאֱלֹהֵי יִצְחָק, אִף עַל פִּי שֶׁלֹּא מְצִינּוּ
בְּמִקְרָא שִׁיחַד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁמוֹ עַל הַצְּדִיקִים

הוא הֵלֶךְ לָקַח הַשְּׂנִי גְדִיִּים, וְעָשָׂה אוֹתָם
מִהֶרָה, שְׁלֹא הָיוּ צְרִיכִים לְכָל כֶּךָ זְמַן
כְּמוֹ לִילָף הַשְּׂדֵה לְצוּד צִיד. וְאִם בֵּן,
לְכֹאזְרָה יַעֲקֹב דָּבָר דָּבָר שְׁקָר, כִּי לֹא
הִקְרָה ה' פְּלוֹם, אֲלֵא שְׁמֻצָד עֲצָמָם לֹא

הַצֶּרֶף לְתַקְוָנָם כָּל כֶּךָ זְמַן.
אֲלֵא וְדָאֵי שְׁיַעֲקֹב רָצָה לִזְמַר, נִתְגַּלְגַּל
הַדְּבָר בְּרִצּוֹן הַבּוֹרָא וּבְחֻסְדּוֹ שְׁאֵנִי
אֲזַמִּין לָךְ מֵאֲכַלְךָ, וְלִכֵּן מִהֶרְתִּי לְהִבְיֵא
הִקְרָה ה' אֱלֹהֶיךָ לְפָנָי, 'לְפָנָי' וְלֹא לְפָנָי אַחִי.

זרע שמשון המבאד

רק יעקב הוא בעצמו הֵלֶךְ לָקַח הַשְּׂנִי
גְדִיִּים משל יצחק, וְעָשָׂה אוֹתָם רֹאוּיִם
לֹאכִילָה בְּמִהֶרָה, לְפִי שְׁלֹא הָיוּ צְרִיכִים
לְכָל כֶּךָ זְמַן לְהַכִּין אוֹתָם, כְּמוֹ אִם הָיָה
צָרִיךְ לִילָף הַשְּׂדֵה לְצוּד צִיד". וְאִם בֵּן,
לְכֹאזְרָה יַעֲקֹב דָּבָר דָּבָר שְׁקָר, כִּי לֹא
הִקְרָה לוֹ ה' פְּלוֹם בְּמִהֶרָה, אֲלֵא שְׁמֻצָד
עֲצָמָם לֹא הַצֶּרֶף לְתַקְוָנָם כָּל כֶּךָ זְמַן, כְּעוֹד

עָשׂוּ הֵיךָ צָרִיךְ לְטְרוּחַ לְצוּד מִן הַשְּׂדֵה.
אֲלֵא וְדָאֵי שְׁיַעֲקֹב רָצָה לִזְמַר, שֶׁנִּתְגַּלְגַּל
הַדְּבָר בְּרִצּוֹן הַבּוֹרָא וּבְחֻסְדּוֹ שְׁאֵנִי אֲזַמִּין
לָךְ מֵאֲכַלְךָ וְלֹא עָשׂוּ, וְלִכֵּן מִהֶרְתִּי לְהִבְיֵא
קוֹדֵם שִׁיבּוֹא עָשׂוּ, 'כִּי הִקְרָה ה' אֱלֹהֶיךָ
לְפָנָי' - 'לְפָנָי' וְלֹא לְפָנָי אַחִי עָשׂוּ, וְהַכֵּל
בְּחֻסְדּוֹ ה' שֶׁפָּעַל זֹאת שֶׁאֵיכָּהֵן אֲנִי מְבִיא
מֵאֲכַלְךָ וְלֹא אַחִי עָשׂוּ.

ציונים ומקורות

ההכל היה בהשגחה פרטית מאת ה', שיזכה להקדים את עשו ולזכות בברכת אביו. פירוש, יעקב הכיר, שגם מה שהתגלגל שהוא הכין את המאכלים ליצחק ולא עשו, ושלכן נעשה הכל במהירות, גם זה היה בהשגחה פרטית מאת הקב"ה ושום דבר אינו מכוחו, ולכן אמר אף על כך 'כי הקרה ה' אלהיך לפני ואין זה נחשב שהוציא דבר שקר מפיו.

ח. ולא הוצרך לצאת כמו עשו לצוד מן השדה, אלא הביא משל אביו כמו שאמרה לו רבקה (כמבואר ברש"י פסוק ט). ט. וכל זה על ידי שנודע לרבקה ברוח הקודש דברי יצחק אל עשו, כמבואר בתרגום יונתן (פסוק ה) 'ורבקה שמעת ברוח קודשא'. י. ולכן אין זה נחשב שיעקב הוציא דבר שקר מפיו, כי באומרו 'כי הקרה ה'', התכוון

זרע שמשון הישועה הבטוחה / מעלת לימוד רבים

השיעור המרכזי בספר הקדוש זרע שמשון, המתקיים בעיר הקודש ירושלים בקביעות למעלה מחמש שנים מדי ליל שישי, וכבר יצא לו מוניטין כשיעור שאין לו אח ורע, משתתפי השיעור אשר מורכב מציבור רב גוונים, יהודים ירושלמים אשר תורת זרע שמשון חקוקה בלבם, אינם יכולים לעבור שבוע מבלי ללמוד בעיון ובעמקות את חידושיו של הזרע שמשון על הפרשה. מי שטעם מזיו נועם מתיקות דבריו של הזרע שמשון מבין זאת. מרגיש זאת. ובודאי גם לו אירע כזאת.

השיעור נמסר על ידי מגיד השיעור הותיק הרה"ג רבי אברהם מרדכי זילברברג שליט"א, במתק לשון ובשפה ברורה ונעימה, כל תג ותג שבדברי רבנו מתיישב כראוי, כל קושיה צועקת ומורגשת. לפעמים אף כואבת ומייסרת. כל תירוץ ויישוב מתקבלת באהבה רבה, עם הכנת התירוץ תחושת הלומדים שירדה להם אבן מהלב. כל רעיון פותח צוהר לעולם תורני חדש ודרך מחשבה ולימוד נפלא ומיוחד. הרברים מאירים ושמחים פשוטו כמשמעו. רבים ממשתתפי השיעור מעידים כי מאז שמשתתפים כשיעור קבלו טעם חדש בלימוד זרע שמשון. אחרים מעידים על קניית דרך לימוד ייחודית ונפלאה בזכות הקביעות שכמסגרת השיעור בספר זרע שמשון.

אף שגם הלימוד ביחיד זכות גדולה ועצומה, ידוע מספרים הקדושים כי עיקר נחת רוח שיש לצדיקים בלימוד חידושי תורתם, כשהלימוד מתקיים ברוב עם וכמעמד רבים, דבר זה פועל גדולות ונצורות ומעלתו גדולה לאין ערוך מהלימוד ביחיד, ברוב עם הדרת מלך, אינו דומה מרובים העושים את המצוה למועטים העושים את המצוה, ומחמת כך השמחה שבאה לנשמת רבנו זלה"ה מקיום השיעור כפולה ומכופלת כמרומים, כל משתתפי השיעור והמסייעים למען קיומו, יזכו לרוב ברכות עד בלי די.

עננו ה' בעת רצון. בשעה נשגבת זו, אשר שערי שמים נפתחים כאולם, מתקיים מעמד תפילה מיוחד על ידי כל משתתפי השיעור יחד עם אמירת התהילים למען כל תומכי זרע שמשון בעולם כולו, המסייעים בהפצת תורת זרע שמשון ופועלים למען קיום בקשת המחבר וריבוי הלומדים בכל העולם, ישועות רבות התפרסמו ממעמדי תפילה מרוממים ונרגשים אלו. כמו כן כל שמות תומכי זרע שמשון נמסרים באופן קבוע ואישי להגאון האדיר רבי שמעון פרג שליט"א, מגדולי לומדי זרע שמשון, אשר ידוע בתפילותיו הנרגשות למען הכלל והפרט.

אין צורך להכביר כמילים את הידועות והמפורסמות. ספר זרע שמשון התקבל בכל תפוצות ישראל כספר סגולה לישועה. דברי רבנו הקדושים שנכתבו כמין צוואה לשעה ולדורות, חיים וקיימים לעד ולעולמים. "ועיניכם תראינה בנים בני כשתילי זיתים סכים לשולחנכם חכמים ונבונים וכתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם". אכ"ר.

להקדשות, הנצחות וסיוע בהקמת שיעורים:

ארץ ישראל 05271-66450 05832-80300

ארה"ב 347-496-5657

רבים מגדולי הדור שליט"א לומדים בספר המסוגל הזה וממליצים לשיומעי לקחם לעסוק בתורתו למען יזכו לישועה וברכה. זכינו בדורנו שניתן להשיג את הספר זרע שימשון שהודפס במהדורה מפוארת אותיות מאירות עיניים ובניקוד מלא. תורה מונחת כל הרוצה יבוא ויטול.

רבן טיל כל בני הגולה מרן סיד התורה הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי זצוק"ל

העיד שהספר זרע שימשון הוא סגולה בדוקה מאות בשנים, ולאביו הקדוש הסטייפלר זצוק"ל היה את הספר בביתו.

הגאון הגדול הצדיק והמקובל רבי יעקב מאיר שיכטר שליט"א

טימה מאד בראותו את הספר שיצא לאור במהדורה מפוארת ומנוקדת על ידי האיגוד העולמי להפצת תורת זרע שימשון, "בשנים עברו היה לי את הספר במהדורה הישנה, היה קשה ללמוד בו, והיום במהדורה החדשה הלימוד הוא שיווה לכל נפש".

הגאון הגדול רבי משה צדקה שליט"א ראש ישיבת פורת יוסף

התרגש לקבל את הספר במהדורה המנוקדת, מיד חתם את שימו על גבי הספר, "אני כבר מכיר את הספר שנמצא באור הספרים בישיבה, כעת שזה יהיה בביתי אוכל יותר להנות בו. כשאנו לומדים בספר הנפלא והמסוגל 'זרע שימשון', ספר שהוא מלא על גדותיו בחידושים ודברי התעוררות נפלאים, אנו פועלים בכך שטיפותיו של הצדיק יהיו דבובות, וכך אנו מביאים לו חיים בעולם הזה, ובזכות זה הוא בוודאי יתפלל על כל הלומדים בספריו".

הגאון הגדול רבי נפתלי נוסבוים שליט"א ראש ישיבת חיי משה וראב"ד אהבת שלום

העיד על עצמו טלומד בספר כל יום, "זכות גדולה לעשות נחת לצדיק אשר מבקש ומתחנן שיעשו טובה לרוחו ונשמתו, ובודאי כל הלומדים והמסיעים למען ריבוי הלומדים יזכו לקיום ברכותיו".

הגאון הגדול רבי ראובן אלבז שליט"א ראש ישיבת אור החיים

התבטא כשכולו אחוז התרגשות, "אני לומד קבוע בספר, כל מלה בתורה זה סגולה בדוקה לישועות, וודאי בדבריו של צדיק כזה שדברי תורתו אלו בניו וודאי שהוא עומד ומתפלל עלינו ועל כלל ישראל".

השבוע לפני 130 שנה

* "לכבוד צורי וקוני קנתי מהוני הספר הקדוש הזה בעד 10 רז"כ יום ה' תולדות תרנ"ד וזכות המחבר הקדוש יעמוד לי להושיע מן השמים בזרע של קיימא אמן".
יוסף יהודה פיין

אלו בדיוק הם הדברים המרטיטים שכתב ר' יוסף יהודה פיין הסיבוע לפני 130 שנה בדיוק על גבי עמוד השער שבספר זרע שימשון שקנה. כפי שמעיד על עצמו בכתב ידו, יהודי זה היה זקוק להיוושע בזרע של קיימא, עשה מעשה ורכש את הספר המסוגל זרע שימשון שהודפס בשנת תקל"ח שנה לפני פטירת המחבר רבי שימשון חיים נחמני זלה"ה. בכדי ליכות לברכת המחבר שחרט בהקדמת ספרו 'ועיניכם תראינה בנים בני בנים כשיתילי איתם סיבוי לטוילחנכם חכמים ונבונים'.

כאמור, כתב היד העתיק מגלה לנו שיבמשך הדורות על אף שהספר שהודפס פעם אחת בחיי המחבר לא היה מצוי לכל, אולם כבר לפני 130 שנה יהודים שהיו זקוקים לישועה, ידעו שהספר זרע שימשון מסוגל למזור וישועה, וכך נהגו הלכה למעשה, רכשו את הספר ולמדו בו. גם אתם יכולים להביא את הברכה לביתכם.

לפרטים נוספים ולשיתופות בהפצת תורת זרע שימשון

02-80-80-500

מתוך ברכת
והבטחת הרב המחבר

רבנו שמשון חיים נחמני זלה"ה

בבקשתו ותחינתו

בהקדמת ספריו 'זרע שמשון' ו'תולדות שמשון'

'למען אחי רעי ותלמידי ישאו את שמי על שפתם, ועל הטוב יזכר שמי בפייהם אחר מותי, כאשר בעשר לשונות של תפילה אני מחלה פניהם, ובעל הגמול ישלם במיטב חי אריכי ומזוני טפי לגומלי חסדים טובים.'

* * *

'כאשר אני מחלה פניהם בעשר לשונות של תפילה לברור המנה היפה אשר ייטב בעיניהם בחידושים הללו, ובפרט אחרי מותי כי לימודם יהיה לי להשיב נפש ולעידון רוח ולזכות נשמתי, וצדקה תהיה להם וצדקתם תעמוד להם לאכול בעוה"ז ולשבוע בעוה"ב, ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת במותב תלתא, בני חיי ומזוני טבי.'

* * *

'ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת במותב תלתא, בני חיי ומזוני טבי.' 'ועיניכם תראינה בניס בני בניס כשתילי זיתים סביב לשולחנכם, חכמים ונבונים, ובתים מלאים כל טוב, גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם.'

• מספרי רבנו שיצאו לאור על ידי 'האיגוד העולמי להפצת תורת זרע שמשון' •
לפרטים: ארץ ישראל 05271-66450 * 02-80-80-500 ארה"ב 347-496-5657

ספר 'זרע שמשון' המנוקד

בהוצאה
מפוארת מאירת
עינים ועוד
הרבה מעלות

להשיג בכל חנויות הספרים
347-496-5657 02-80-80-500

בספר המנוקד הלאחד הוא תענוז